

Kinh tế Sài Gòn

Tạp chí của UBND TP. Hồ Chí Minh

www.thesaigontimes.vn

Năm thứ 31 ■ ISSN:0868-3344

Số 52-2021 (1.619) ■ 23-12-2021

Giá: 25.000 ĐỒNG

Saigon Times CSR
DOANH NGHIỆP VÌ CỘNG ĐỒNG

LỄ TÔN VINH - MERIT CEREMONY *Saigon Times CSR 2021*

& TOẠ ĐÀM - SEMINAR

CSR và phát triển bền vững: Muốn đi xa thì đi cùng nhau
CSR and sustainable development: go far, together

VỐN CHO SME VÀ STARTUP

NGĂN NGỪA HỐI LỘ BẰNG ISO 37001

TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI THEO TƯ DUY MỚI

QUỐC CA VIỆT NAM:

Từ Luật Sở hữu trí tuệ đến thực tiễn áp dụng

Tác phẩm *Tiến quân ca* của nhạc sĩ Văn Cao là Quốc ca Việt Nam. Được biết gia đình cố nhạc sĩ Văn Cao đã hiến tặng ca khúc này cho Nhà nước. Điều này đã minh thị Nhà nước chính là chủ sở hữu quyền tác giả tác phẩm *Tiến quân ca* tức Quốc ca.

Vừa qua, việc Next Media tắt tiếng trong phần hát Quốc ca trong trận đấu giữa đội tuyển Việt Nam và Lào đã gây không ít “sóng gió” trên các trang báo, các diễn đàn. Vậy Luật Sở hữu trí tuệ chi phối thế nào trong câu chuyện này?

Quyền chủ sở hữu bản ghi âm nhạc nền Quốc ca có được pháp luật bảo hộ?

Theo quy định tại điều 6.2 Luật Sở hữu trí tuệ 2005 (Luật SHTT) đã được sửa đổi, bổ sung, quyền liên quan phát sinh kể từ khi cuộc biểu diễn, bản ghi âm, ghi hình được thực hiện mà không phương hại đến quyền tác giả. Như vậy, quyền liên quan của chủ sở hữu các bản ghi âm, ghi hình Quốc ca sẽ được xác lập và bảo hộ (50 năm) kể từ khi bản ghi âm, ghi hình đó được thực hiện nếu việc thực hiện này không xâm phạm đến quyền tác giả.

Ngoài ra, việc biên soạn hòa âm, phối khí nhạc nền cho Quốc ca được xem là hành vi sáng tạo tác phẩm phái sinh. Theo điều 20.3 và điều 14.2 Luật SHTT, việc sáng tạo tác phẩm phái sinh phải được sự cho phép của chủ sở hữu quyền tác giả bản gốc và tác phẩm phái sinh chỉ được luật pháp bảo hộ nếu không gây phương hại đến quyền tác giả đối với tác phẩm được dùng để làm tác phẩm phái sinh.

Như vậy, Luật SHTT chỉ bảo hộ chủ sở hữu quyền liên quan của bản ghi âm nhạc nền Quốc ca trong trường hợp bản ghi âm nhạc nền đó được sử

cho phép của chủ sở hữu quyền tác giả, tức Nhà nước. Và nếu đã là một bản ghi âm nhạc nền Quốc ca hợp pháp, được luật pháp bảo hộ thì bất luận cá nhân, tổ chức nào sử dụng bản ghi này đều phải có nghĩa vụ bản quyền đối với chủ sở hữu quyền liên quan (trừ các trường hợp được quy định tại điều 32 Luật SHTT, như tự ý sao chép một bản nhằm mục đích nghiên cứu khoa học của cá nhân, nhằm mục đích giảng dạy; trích dẫn hợp lý để cung cấp thông tin).

Tuy nhiên, cũng xin lưu ý, nếu như gia đình cố nhạc sĩ Văn Cao hiến tặng không chỉ cho Nhà nước mà còn có cả nhân dân, thì tác phẩm này sẽ thuộc về công chúng và các nhà sản xuất bản ghi âm, ghi hình được phép sử dụng tác phẩm này mà không cần xin phép với điều kiện là tôn trọng quyền nhân thân của tác giả (ghi nhận đúng tên tác phẩm, tên tác giả, đảm bảo sự toàn vẹn của tác phẩm, không được sửa chữa, cắt xén hoặc xuyên tạc tác phẩm).

Tham khảo việc sử dụng nhạc nền Quốc ca ở một số nước

Thực tiễn, các nước như Canada, Singapore, Úc và một số nước khác đều đã đầu tư thực hiện các bản ghi chuẩn cho Quốc ca của mình. Mới đây vào năm 2019, Singapore đã cho ra mắt bản ghi mới để thay thế cho bản ghi vào năm 2001 của mình.

Hiện nay các nước trên thế giới vẫn ghi nhận và bảo vệ quyền liên quan cho các chủ sở hữu là tổ chức, cá nhân đầu tư thực hiện các bản ghi Quốc ca. Như ở Mỹ, giải bầu dục quốc gia Mỹ (NFL) cũng như các giải thi đấu thể thao nhà nghề Mỹ đã tự thu âm Quốc ca để sử dụng cho các giải đấu

của mình. Các cá nhân, tổ chức tại Mỹ, đều có quyền hát, trình diễn Quốc ca của mình ở mọi nơi, trên mọi nền tảng xã hội khác nhau nhưng không được sử dụng bản ghi âm của NFL hoặc các tổ chức khác nếu không xin phép và trả tiền.

Còn ở Úc, trên trang web chính thức của chính phủ nước này có quy định những trường hợp sử dụng Quốc ca vì mục đích thương mại bắt buộc phải xin phép và được sự chấp thuận từ chính phủ⁽¹⁾.

Quay trở lại Việt Nam, như đã nêu, các chủ sở hữu quyền liên quan được bảo hộ có quyền quyết định trong việc phân phối các bản ghi âm, ghi hình Quốc ca đến công chúng thông qua việc bán, cho thuê hoặc phân phối bằng bất kỳ phương tiện kỹ thuật nào và được hưởng quyền lợi vật chất từ việc phân phối đó (điều 30 Luật SHTT).

Tuy vậy, nếu nhìn một cách khách quan sự việc Next Media ngắt phần nhạc Quốc ca trong trận Việt Nam - Lào vừa qua thì đây là câu chuyện của cả đất nước, cả dân tộc, và cũng là cơ hội để chúng ta hướng đến những hành động, kế hoạch mới cho Quốc ca Việt Nam. Theo đó, cơ quan quản lý nhà nước cần nâng cao hơn nữa vị thế Quốc ca của Việt Nam trước quốc tế chứ không dừng lại là câu chuyện của một hay hai đơn vị, tổ chức có liên quan. Ở một khía cạnh nào đó, việc các tổ chức, cá nhân đầu tư để thực hiện bản ghi âm Quốc ca có chất lượng, kỹ thuật tốt hơn để phân phối đến gần hơn với công chúng là việc nên khuyến khích và họ cũng xứng đáng được bảo vệ quyền liên quan của mình đối với bản ghi âm, ghi hình đó.

Được biết, thực hiện ý kiến chỉ đạo

của Bộ trưởng Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch, ngày 9-12-2021, Tổng cục Thể dục thể thao đã có Công văn 1783/TCTDTT-VP về việc sử dụng bản ghi Quốc ca chính thức trong các hoạt động thể dục thể thao thuộc phạm vi Tổng cục Thể dục thể thao quản lý là bản ghi được đăng tải trên trang web của Chính phủ và của Tổng cục Thể dục thể thao. Tuy nhiên, đã đến lúc Nhà nước cần đầu tư kỹ lưỡng hơn về âm thanh, hòa âm, phối khí và kỹ thuật để có một bản chuẩn hơn,

hay hơn khi sử dụng tại các sự kiện lớn trong nước cũng như quốc tế. Bên cạnh đó, thiết nghĩ cần có chính sách, quy định rõ ràng trong việc sử dụng Quốc ca, để cho mọi cá nhân, tổ chức thực hiện, tuân thủ, tránh những lúng túng, tranh cãi như đã từng xảy ra.

LS. LÊ QUANG VY -
NGUYỄN THÔNG CẨM TÚ
(Công ty Luật GV Lawyers)

⁽¹⁾ <https://www.pmc.gov.au/government/australian-national-anthem/use-australian-national-anthem>

Khi bài học đầu tiên là.. bài kiểm tra

Ngành giáo dục đang “nóng” chuyện tổ chức cho lớp 1, lớp 2 kiểm tra giữa kỳ, cuối kỳ trực tiếp tại trường lớp (bất khả kháng mới kiểm tra trực tuyến) trong bối cảnh học sinh phải tạm dừng đến trường dài ngày, thậm chí học sinh lớp 1 tại nhiều địa phương còn chưa có một ngày đến trường học trực tiếp. Chủ trương này dường như không chỉ không thuyết phục được dư luận mà còn gây hiệu ứng ngược. Ngay cả các thầy cô cũng phải thốt lên: tại sao Bộ Giáo dục và Đào tạo cứ mãi quanh quẩn với thi và kiểm tra!

Giữa lúc ấy tôi đọc thấy trên báo *Giáo dục và Thời đại* có bài viết “*Chấn hưng văn hóa bắt đầu từ giáo dục: Để trẻ phát triển toàn diện “đức - tài”*”. Kèm theo bài là hình ảnh những đứa trẻ nhỏ quây quần vui đọc sách, làm thủ công, gọi ra ý tưởng: chuyện trẻ nhỏ đến trường để vui mà học lẽ ra phải là phổ biến chứ không phải chuyện chỉ để thấy trên báo chí, truyền hình.

Chất lượng một nhà trường phổ thông, có thể hiểu bao gồm: (i) chất lượng đầu vào (các nguồn lực, chương trình và môi trường giáo dục); (ii) chất lượng quá trình giáo dục (gồm phương pháp và kỹ thuật dạy học, hệ thống kiểm tra đánh giá, hệ thống quản lý); (iii) chất lượng đầu ra (học sinh đạt

mục tiêu giáo dục về phẩm chất và năng lực; giáo viên phát triển chuyên môn, trách nhiệm và tâm huyết).

Để chuyển từ “nhà trường kiến thức” sang “nhà trường năng lực”, Giáo sư Đinh Quang Báo đã đề xuất sáu giải pháp và tôi xin dẫn ra đây hai giải pháp trong số đó: (1) nhà trường mở cửa ra cộng đồng, lấy các vấn đề trong cuộc sống làm bối cảnh dạy học; (2) sử dụng kiểm tra đánh giá định kỳ như một công cụ tạo động lực giúp người học tiến bộ không ngừng. Có thể thấy, một trong những ý nghĩa quan trọng của việc kiểm tra là hướng đến và đảm bảo tính nhân văn của quá trình giáo dục. Vì vậy, việc đặt ra yêu cầu “khách quan, công bằng, trung thực” đối với kỳ kiểm tra trong khi học sinh chưa hề quen trường, chưa một lần tương tác trực tiếp với thầy cô, bạn bè, dường như là một quyết định quản lý thiếu cơ sở cả về khoa học lẫn thực tiễn.

Thiết nghĩ, lúc này ngành giáo dục nên tập trung biên soạn thêm bài giảng, tài liệu tham khảo, giúp thầy cô và phụ huynh hướng dẫn học trò lớp 1, lớp 2 học ở nhà. Nội dung có thể là trò chơi, câu đố, những câu chuyện tử tế..., qua đó, trẻ vui mà học và thấy việc học là vui. Làm sao để những phép toán cộng, trừ; việc nhận biết mặt chữ, ghép vần... không lấy đi sự hồn nhiên nơi trẻ mà sẽ

215

tờ tạp chí *Kinh tế Sài Gòn* được doanh nghiệp tặng sinh viên tuần này. *Kinh tế Sài Gòn*, sinh viên các trường chân thành cảm ơn doanh nghiệp đã tặng báo.

	Tổng công ty CP Dịch vụ Kỹ thuật Dầu khí Việt Nam (PTSC)	62 tờ
	Công ty CP Đầu tư ASIADRAGON	40 tờ
	Công ty TNHH Nhựa Duy Tân	40 tờ
	Công ty CP Địa ốc Thăng Lợi (Thăng Lợi Group)	53 tờ
	Công ty TNHH Đầu tư và Dịch vụ Bất động sản Đất Phương Nam (dprn.vn)	10 tờ
	www.donghotantan.vn	10 tờ
Anh Nguyễn Ngọc Thủy		1 tờ

giúp trẻ khám phá. Đó là con đường tối ưu giúp hình thành phẩm chất và năng lực cho học sinh.

Và lúc dịch đã tạm yên, bài học đầu tiên khi các em nhỏ đến trường học trực tiếp có thể là những bài học xếp hàng vào lớp, chào hỏi, thưa gửi thầy cô, chơi đùa cùng bạn - những kỹ năng thường thức giúp trẻ vui - khỏe - an toàn. Thầy cô sẽ khéo léo dõi theo để uốn nắn từng lời nói, cử chỉ, cách học tập trong lớp, hướng đi, lối về cho các em, qua đó, đánh giá sự thay đổi của từng em một cách tinh tế, yêu thương, chuẩn mực. Những điều này vốn xa lạ với những đề kiểm tra, đáp án và những con điểm máy móc và xơ cứng cũng như với những báo cáo thành tích trong suốt thời gian dài vừa qua, nhưng hãy dần đưa chúng trở nên gần gũi.

Chúng ta vẫn thường nói trẻ em có quyền được sai và chính các bậc giáo dục có trách nhiệm giúp trẻ hoàn thiện và phát triển. Nguyên tắc đó là nền tảng phát triển chất lượng giáo dục. Và việc tôn trọng sự sáng tạo cũng như lòng tự trọng của các thầy cô sẽ góp phần hình thành con đường dạy thật, học thật, chứ không phải từ những bài kiểm tra nhắm tới “chống trẻ lớp 1, lớp 2 ngồi nhầm lớp”.

Nhà giáo NGUYỄN HOÀNG CHƯƠNG